

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS. 410.003.03.2021

Pani
Marzenna Boczek
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy
w Nowym Dworze Mazowieckim
ul. J. Słowackiego 6
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/21/043 – Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych przez powiatowe urzędy pracy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim (dalej: PUP lub Urząd), ul. J. Słowackiego 6, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marzenna Boczek, Dyrektor PUP w Nowym Dworze Mazowieckim od 1 lipca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań przez powiatowe urzędy pracy w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych na tym rynku. 2. Prawdliwość i skuteczność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020. Dla realizacji celu kontroli zostały wykorzystane także dane statystyczne oraz dokumenty sporządzone przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Damian Zasada, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/24/2021 z 21 kwietnia 2021 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom 1, str. 1-2)</p>

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim, w objętych kontrolą latach 2018-2020 realizował zadania w zakresie polityki rynku pracy oraz na ogół prawidłowo aktywizował bezrobotne osoby niepełnosprawne i poszukujące pracy. Urząd zrealizował m.in. pięć projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego (dalej: EFS) w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. W trzech zbadanych projektach wzięło udział 27 niepełnosprawnych osób bezrobotnych. Stwierdzono jednak, że Urząd nie realizował programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, co stanowiło naruszenie art. 9 ust. 2 w zw. z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ³ . Urząd nie przedstawiał także Radzie Powiatu „potrzeb w zakresie promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych” (dalej: potrzeby promocji zatrudnienia oraz aktywizacji bezrobotnych). Ponadto w pięciu z 25 Indywidualnych Planów Działania (dalej: IPD), opracowanych dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych, których dokumentację objęto badaniem, brakowało informacji o planowanych terminach realizacji poszczególnych działań, co było niezgodne z art. 34a ust. 2 pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia.
---------------------	---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² NIK formuluje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, negatywną albo w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, ze zm., dalej: ustawa o promocji zatrudnienia.

Wprawdzie liczba niepełnosprawnych bezrobotnych w okresie objętym kontrolą zmniejszyła się z 82 do 77, to jednak liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostawała na wysokim poziomie⁴. Wynikać to mogło z trudności z pozyskiwaniem ofert dla tej grupy osób. W okresie objętym kontrolą PUP zebrał dla osób niepełnosprawnych tylko osiem ofert pracy subsydiowanej i 78 ofert pracy niesubsydiowanej, co stanowiło odpowiednio 1% i 5,2% tego typu ofert ogółem. W konsekwencji aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu osoby niepełnosprawne objęte były w mniejszym stopniu. Objęto nimi 42 z 247 osób niepełnosprawnych, co stanowiło 17%⁵, podczas gdy dla ogółu bezrobotnych liczby te wynosiły: 1660 z 5964, tj. 27,8%.

Mimo że osoby niepełnosprawne były w większym stopniu objęte aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu, to jednak efektywność zatrudnieniowa dla tej grupy pozostawała na niższym poziomie niż dla bezrobotnych ogółem. Zatrudnienie w latach 2018-2020 podjęło łącznie 42 osoby niepełnosprawne. Na dzień 31 grudnia 2020 r. nadal zatrudnionych było 29 z nich, a dwóch przeszło na emeryturę.

Budynek siedziby Urzędu był dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. PUP zatrudniał także tłumacza języka migowego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań przez powiatowe urzędy pracy w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych

1.1 Realizacja zadań powiatu nowodworskiego w zakresie polityki rynku pracy

Opis stanu faktycznego

1.1.1. Rada Powiatu Nowodworskiego przyjęła Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020⁷, której głównym celem było zaspokajanie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój Powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Strategia realizowana była przez PUP. Żaden z celów szczegółowych nie odnosił się wprost do osób niepełnosprawnych. W Strategii określono wyzwania w zakresie prowadzenia lokalnej polityki społecznej dotyczące przeciwdziałania bezrobociu, tj.: wsparcie dla rozwoju drobnej przedsiębiorczości; rozwój podmiotów ekonomii społecznej; aktywizacja zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; efektywny system uzupełniania kwalifikacji zawodowych o umiejętności poszukiwane na rynku pracy; wsparcie zatrudnienia w istniejących firmach.

Rada Powiatu nie określiła w Strategii wartości wskaźników bazowych i docelowych, pozwalających na ocenę stopnia realizacji założonych celów i zadań w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych, w tym niepełnosprawnych.

Koordynatorem Strategii było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim, a jednym z partnerów w systemie wdrażania Strategii był

⁴ W latach 2018, 2019 i 2020 długotrwale bezrobotni stanowili odpowiednio: 61%, 51,1% i 57,1%.

⁵ W okresie objętym kontrolą PUP skierował pięć bezrobotnych osób niepełnosprawnych na szkolenia, 10 na staże, sześć na roboty publiczne, siedem na prace interwencyjne, sześć na wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy, pięć osób na prace społecznie użyteczne. W jednym przypadku wsparcie dotyczyło refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymały dwie osoby.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Przyjęta uchwałą nr XVIII/120/2016 z 19 maja 2016 r., dalej: Strategia.

PUP. Zgodnie z art. 9 ust. 2 w zw. z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia oraz § 3 ust. 1 pkt 1 Statutu⁸ Urząd był zobowiązany do opracowania i realizacji programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. Wprawdzie Urząd opracował w 2014 r. projekt tego programu jako wstępną wersję wkładu do Strategii⁹, jednak dokument ten nie został do niej włączony oraz nie był realizowany, co stanowiło naruszenie przywołanego wyżej art. 9 ust. 2 w zw. z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia, a także Statutu. Zagadnienie zostało szczegółowo przedstawione w sekcji dotyczącej nieprawidłowości.

Regulamin Organizacyjny PUP¹⁰ i Statut nie zostały zaktualizowane od 2009 i 2010 r. W obu dokumentach występuje m.in. nieistniejąca już Powiatowa Rada Zatrudnienia. Zagadnienie zostało omówione w sekcji dotyczącej nieprawidłowości.

PUP sporządzał corocznie sprawozdania z realizacji swoich zadań pn. „Analiza sytuacji na rynku pracy w powiecie nowodworskim w latach 2018-2020”, które przedstawiane były Powiatowej Radzie Rynku Pracy. W sprawozdaniach brak jest bezpośredniego odniesienia do bezrobotnych lub poszukujących pracy osób niepełnosprawnych. Ponadto Urząd nie przedstawiał Radzie Powiatu rocznych potrzeb promocji zatrudnienia oraz aktywizacji bezrobotnych, co było niezgodne z § 6 pkt 5 Regulaminu. Zagadnienie zostało szczegółowo omówione w części dotyczącej nieprawidłowości.

(akta kontroli tom 1, str. 3-8, 40-175, tom 2, str. 599-602, 604-605, tom 3, str. 207-208, 213-228, 235-237, 410, 446-756)

Urząd realizował jeden z celów operacyjnych Powiatowego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2020¹¹, pn. „Powiat nowodworski pracujących osób niepełnosprawnych”, poprzez podejmowanie działań wspierających aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych oraz pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, usprawnienie kanałów informacyjnych, rozwijanie współpracy PUP z instytucjami dialogu społecznego i partnerstwa społecznego. Program nie zawierał mierników, ani nie określał ich wartości bazowych i docelowych, pozwalających na monitorowanie stopnia realizacji przyjętych celów i zadań. Urząd nie opracowywał projektu tego Programu, realizował jednak zadania w nim określone.

(akta kontroli tom 1, str. 176-201, tom 3, str. 238-241, 446-756)

1.1.2. W 2018 r. wydatki na realizację podstawowych form aktywizacji wyniosły 5262,7 tys. zł, w 2019 r. 3688,2 tys. zł, w 2020 r. 4221,0 tys. zł, w tym dla osób niepełnosprawnych odpowiednio: 109,5 tys. zł, 106,9 tys. zł, 107,2 tys. zł.

W 2018 r. najwyższe środki przeznaczono na wypłatę jednorazowych środków na działalność gospodarczą (1925,7 tys. zł), a najniższe na stypendia za studia podyplomowe (5 tys. zł). W przypadku niepełnosprawnych w 2018 r. najwyższe środki poniesiono na: staże – 46,4 tys. zł, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 24 tys. zł, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 24 tys. zł, a najniższe na szkolenia – 6,2 tys. zł.

W 2019 r. najwyższe środki wydatkowano na wypłatę jednorazowych środków na działalność gospodarczą, tj. 1308,2 tys. zł. W przypadku niepełnosprawnych najwyższe środki poniesiono na staże – 24,8 tys. zł, najniższe na szkolenia – 8,8 tys. zł.

W 2020 r. najwyższe środki przeznaczono na wypłatę jednorazowych środków na działalność gospodarczą – 1723,8 tys. zł, najniższe na stypendia za studia

⁸ Przyjęty uchwałą Rady Powiatu Nowodworskiego nr XL/266/2010 z dnia 28 kwietnia 2010 r., dalej: Statut.

⁹ Dokument podpisany przez Zastępcę Dyrektora PUP w dniu 20 października 2014 r.

¹⁰ Przyjęty uchwałą Zarządu Powiatu Nowodworskiego nr 289/2009 z dnia 29 grudnia 2009 r., dalej: Regulamin.

¹¹ Przyjęty uchwałą nr XVIII/119/2016 Rady Powiatu Nowodworskiego z dnia 19 maja 2016 r., dalej: Program.

podyplomowe – 2,6 tys. zł. W przypadku niepełnosprawnych najwyższe środki poniesiono na roboty publiczne – 29,7 tys. zł, najniższe na szkolenia – 4,7 tys. zł.

Głównym źródłem finansowania aktywizacji były środki Funduszu Pracy (dalej: FP), przyznane w ramach algorytmu i na realizację programów w wysokości: 5335,1 tys. zł w 2018 r. 3688,5 tys. zł w 2019 r. oraz 4948,9 tys. zł w 2020 r. Wydatki ze środków PFRON wyniosły odpowiednio: 49,7 tys. zł w 2018 r., 29,2 tys. zł w 2019 r., 23,8 tys. zł w 2020 r. i zostały poniesione w wysokości i na zadania określone w uchwałach Rady Powiatu Nowodworskiego.

PUP w latach 2018-2020 występował o dodatkowe środki na zaplanowane formy aktywizacji zawodowej dla 135 osób, w tym niepełnosprawnych na łączną kwotę 1666 tys. zł i w tej wysokości je otrzymał (w 2018 r. – 1262 tys. zł, w 2019 r. – 43,2 tys. zł, w 2020 r. – 361 tys. zł). W badanym okresie, nie stwierdzono odmowy przyznania wybranej formy wsparcia bezrobotnym osobom niepełnosprawnym. Zdaniem Dyrektora Urzędu, należałoby przewidzieć wzrost puli środków finansowanych z PFRON dla powiatów przeznaczonych na finansowanie subsydiowanych form aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, dostosowanych do realnych potrzeb tej grupy.

(akta kontroli tom 1, str. 212-217, 317-452, tom 3, str. 193-195, 444-445)

1.1.3. W latach 2018-2020 PUP realizował pięć projektów w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. W czterech projektach brały udział osoby niepełnosprawne. Badaniem objęto trzy projekty współfinansowane z EFS¹² pn.:

- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie nowodworskim (III)”, którego okres realizacji przewidziano w terminie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2019 r. W ramach projektu wsparciem planowano objąć i objęto 257 osób, w tym pięć niepełnosprawnych i wydatkowano na ten cel 3067,1 tys. zł. Spośród uczestników projektu: 119 uczestniczyło w stażach (w tym trzy niepełnosprawne – dwie osoby w 2018 r. i jedna w 2019 r.), 59 otrzymało jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej¹³ (w tym dwie niepełnosprawne – po jednej w 2018 r. i 2019 r.), 51 uczestniczyło w szkoleniach, 23 w pracach interwencyjnych, pięć otrzymało bon zatrudnieniowy, jedna otrzymała bon na zasiedlenie. Zatrudnienie po zakończeniu projektu podjęło 128 osób, w tym dwie niepełnosprawne. Planowana we wniosku docelowa wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej¹⁴ – 17% została zrealizowana na poziomie 66,7%.
- „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i powyżej pozostających bez pracy w powiecie nowodworskim (II)”. Realizację projektu przewidziano w terminie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. W ramach projektu wsparciem planowano objąć i objęto 170 osób, w tym osiem niepełnosprawnych w 2017 r. i sześć w 2018 r. Na ten cel wydatkowano 1230,8 tys. zł. Uczestnicy ww. projektu wzięli udział w następujących formach wsparcia: jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 46 osób, szkolenia – 45 (w tym pięć osób niepełnosprawnych – trzy w 2017 r. i dwie w 2018 r.), wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy – 28 (w tym siedem osób niepełnosprawnych – pięć w 2017 r., dwie w 2018 r.), prace interwencyjne – 21, staż – 16 (w tym dwie osoby niepełnosprawne w 2018 r.), dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie osoby bezrobotnej

¹² Próba objęto projekty z najwyższą kwotą dofinansowania oraz największą liczbą uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych.

¹³ W tym jedna osoba powróciła do projektu po udziale w stażu.

¹⁴ Mierzony udziałem liczby osób, które podjęły zatrudnienie do ogólnej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie (dotyczy efektywności zatrudnieniowej po zakończeniu całego projektu).

pow. 50 roku życia – 14. Zatrudnienie po zakończeniu projektu podjęło 108 osób, w tym sześciu niepełnosprawnych w 2017 r. oraz pięciu niepełnosprawnych w 2018 r. Planowana we wniosku docelowa wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej – 33% została zrealizowana na poziomie 78,6%.

- „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie nowodworskim (III)”, którego okres realizacji przewidziano w terminie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. W ramach projektu wsparciem planowano objąć i objęto 190 osób, w tym osiem niepełnosprawnych. Wydatkowano na ten cel 3352,2 tys. zł. Spośród uczestników projektu: 67 osób otrzymało wsparcie w postaci jednorazowych środków na działalność gospodarczą, 48 wzięło udział w szkoleniach (w tym trzy osoby niepełnosprawne – jedna w 2019 r., dwie w 2020 r.), 28 – w pracach interwencyjnych (w tym dwie osoby niepełnosprawne – jedna w 2019 r., jedna w 2020 r.), 27 – w stażach (w tym jedna osoba niepełnosprawna w 2020 r.), 20 otrzymało środki na wyposażenie lub doposażenia stanowiska pracy (w tym dwie osoby niepełnosprawne – jedna w 2019 r., jedna w 2020 r.). Zatrudnienie po zakończeniu projektu podjęły 82 osoby, w tym pięć niepełnosprawnych. Planowana we wniosku docelowa wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej¹⁵ – 45% została zrealizowana na poziomie 66,8%.

W zbadanych projektach nie stwierdzono nieprawidłowości. W każdym z ww. projektów osiągnięto zakładany we wniosku wskaźnik zatrudnienia. Analiza dokumentacji trzech niepełnosprawnych uczestników projektów wykazała, że kwalifikacja bezrobotnych do udziału w projektach była przeprowadzona prawidłowo, a zakwalifikowane osoby spełniały warunki formalne.

(akta kontroli tom 1, str. 218-222, tom 2, str. 1-596)

1.1.4. PUP dostosował formy udzielania informacji o usługach rynku pracy, formach aktywizacji, procedurach, terminach, do potrzeb osób niepełnosprawnych w następujących formach:

- strona internetowa poprzez zamieszczanie wszelkich informacji dotyczących działalności Urzędu, w tym o ofertach pracy, formach aktywizacji, realizowanych projektach. Strona internetowa PUP dostosowana jest do potrzeb osób niedowidzących poprzez możliwość zmiany wielkości czcionki oraz kontrastu zwiększającego czytelność zamieszczonych treści; opisu działalności Urzędu w postaci tekstu odczytywanego maszynowo – możliwość pobrania pliku oraz odczytania tekstu syntezatorem mowy; opisu działalności PUP w postaci tekstu łatwego do czytania – tekst przeznaczony dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, w swojej formie ułatwiający zrozumienie zakresu działalności Urzędu pracy oraz zawierający informacje dotyczące lokalizacji; informacje dla osób niewidomych i niedowidzących – dodatkowe informacje dotyczące wykorzystania bezpłatnego oprogramowania czytników ekranu umożliwiającego odczyt dowolnej treści tekstowej na stronie internetowej; przewodnik dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (dokument pdf) – rozszerzone informacje ujęte w tekście ułatwiającym czytanie, w postaci przewodnika w formie pliku elektronicznego.
- obsługa osób niepełnosprawnych niedosłyszących w zakresie wsparcia tłumacza języka migowego. W PUP jeden z pracowników został przeszkolony w tym zakresie;

¹⁵ Odsetek osób w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach (do poziomu ISCED 3), które podjęły zatrudnienie po zakończeniu, przerwaniu bądź w czasie kontynuacji udziału w projekcie.

- obsługa interesantów, w tym niepełnosprawnych, w związku z epidemią COVID-19 odbywała się bezpośrednio w Urzędzie, jedynie po wcześniejszym uzgodnieniu z pracownikiem PUP. W pozostałych przypadkach Urząd obsługiwał interesantów za pośrednictwem: platformy Praca.gov.pl, elektronicznej skrzynki podawczej na platformie ePUAP, telefonicznie oraz poprzez e-mail.

(akta kontroli tom 3, str. 197-200, 757-761)

Obsługa osób niepełnosprawnych odbywała się na parterze budynku Urzędu, który pozbawiony jest barier architektonicznych, wyposażony w jedno stanowisko przystosowane do przyjmowania osób na wózkach inwalidzkich oraz toaletę przystosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. W budynku PUP nie było jednak oznaczeń w Alfabetcie Braille'a dla osób niewidomych i słabowidzących. W okresie objętym kontrolą w PUP nie były przeprowadzane kontrole z zakresu cyfrowej oraz architektonicznej dostępności Urzędu, również kontrole dotyczące dostępności dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli tom 1, str. 197-199)

1.2. Rejestracja bezrobotnych i poszukujących pracy

1.2.1. W latach 2018-2020 liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie zwiększyła się z 1901 w 2018 r. do 2236 w 2020 r.¹⁶ (wzrost o 17,6%), w tym długotrwale bezrobotnych z 1018 w 2018 r. do 1201 w 2020 r. (wzrost o 18%), a poszukujących pracy z 39 do 44 (więcej o 12,8%). W tym okresie liczba niepełnosprawnych bezrobotnych zmniejszyła się z 82 do 77 (tj. o 6%), w tym długotrwale bezrobotnych z 50 w 2018 r. do 44 w 2020 r. (o 12%), a liczba niepełnosprawnych poszukujących pracy z 15 do 13 osób.

(akta kontroli tom 1, str. 206, 223, 242-316, 453-516)

Średni czas oczekiwania na podjęcie pracy osób z niepełnosprawnością w PUP wynosił 228 dni i był dłuższy o 20 dni niż czas oczekiwania dla wszystkich bezrobotnych, który wynosił 208 dni. Dyrektor PUP wyjaśniła, że trudności w aktywizacji osób niepełnosprawnych wynikają w znacznej części z postawy samych niepełnosprawnych, na którą składają się głównie czynniki wewnętrzne (tj. subiektywne, mentalność ograniczająca aktywność osób niepełnosprawnych) oraz zewnętrzne (tj. rodzinne i społeczne). Ponadto w przypadku niepełnosprawnych poszukujących pracy uzyskiwanie różnego rodzaju świadczeń, w tym finansowych z tytułu niepełnosprawności, skutkuje brakiem zainteresowania podjęciem pracy ze względu na ryzyko utraty tych świadczeń.

(akta kontroli tom 1, str. 240, 532-543, tom 3, str. 193-195)

1.2.2. PUP w 2020 r. udzielił pomocy przedsiębiorcom i innym uprawnionym podmiotom na łączną kwotę 26 908,5 tys. zł na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹⁷. Najwyższe kwoty udzielonej pomocy dotyczyły niskoprocentowanych pożyczek – 17 613 tys. zł; kosztów wynagrodzeń oraz należnych od nich składek pracowników dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców – 6083 tys. zł oraz kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych – 3104 tys. zł. W związku z brakiem informacji we wnioskach o przyznanie wsparcia w ramach ustawy o COVID-19 dot. osób niepełnosprawnych, nie było możliwości ustalenia, ile takich osób skorzystało z różnych form wsparcia przewidzianych w tej ustawie.

(akta kontroli tom 1, str. 224-227)

¹⁶ Wg stanu na koniec 2018 r. oraz 2020 r.

¹⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, ze zm. (dalej: ustawa o CCVID-19).

1.3. Usługi rynku pracy

1.3.1. W okresie od 2018 do 2020 r. PUP zebrał 813 ofert pracy subsydiowanej i 1502 niesubsydiowanej¹⁸. Dla osób niepełnosprawnych było jednak tylko osiem ofert pracy subsydiowanej, tj. 1% i 78 ofert pracy niesubsydiowanej, tj. 5,2%. Dotyczyły one ośmiu miejsc pracy subsydiowanej i 193 miejsc pracy niesubsydiowanej. Zatrudnienie uzyskało 1001 bezrobotnych, w tym 42 niepełnosprawnych.

(akta kontroli tom 1, str. 228-239)

1.3.2. W ramach poradnictwa zawodowego PUP udzielał porad indywidualnych i grupowych oraz informacji zawodowych indywidualnych oraz grupowych osobom bezrobotnym i poszukującym pracy. Porady oraz informacje dotyczyły powiadamiania osób bezrobotnych i poszukujących pracy o zawodach, możliwościach szkolenia, rynku pracy, kształcenia, zasadach samozatrudnienia. Urząd świadczył usługi z wykorzystaniem standaryzowanych narzędzi, zgodnie z art. 38 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o promocji zatrudnienia.

W 2018 r. w indywidualnych poradach uczestniczyło 287 bezrobotnych, grupowych – 54 (ośmiu i trzech niepełnosprawnych), w 2019 r. odpowiednio: 311 i 67 (19 i dwóch niepełnosprawnych), w 2020 r. – 157 bezrobotnych oraz poszukujących pracy w tym 18 niepełnosprawnych. W 2018 r. indywidualną informacją zawodową objęto 451 bezrobotnych, grupową – 71, w 2019 r. odpowiednio 482 i 48, w 2020 r. 223 i 21. W latach 2018-2020 grupową informacją zawodową objęto pięć osób niepełnosprawnych.

W okresie objętym kontrolą, bezrobotnych oraz poszukujących pracy nie objęto specjalistycznymi badaniami psychologicznymi i lekarskimi umożliwiającymi wydawanie opinii o przydatności zawodowej, a także żaden bezrobotny oraz poszukujący pracy nie uczestniczył w szkoleniu z umiejętności poszukiwania pracy.

(akta kontroli tom 1, str. 239-240, tom 3, str. 1-190, 194, 408)

1.4. Działania kontrolne w PUP

1.4.1. W latach 2018-2020 Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie przeprowadził w PUP pięć kontroli:

- dwie kontrole w 2020 r., tj. wizyta monitoringowa stażu organizowanego w ramach projektu pn. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie nowodworskim (IV)”, w której nie stwierdzono nieprawidłowości oraz prawidłowość wykorzystania środków EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego (dalej: RPO WM) na lata 2014-2020 projekt pn. „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie nowodworskim (III)”, po której wdrożono zalecenia pokontrolne;
- trzy kontrole w 2018 r. dot.: prawidłowości wykorzystania środków EFS w ramach RPO WM na lata 2014-2020 projekt pn. „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie nowodworskim (II)”, po której wdrożono zalecenia pokontrolne; świadczenia działań aktywizacyjnych dla osób długotrwale bezrobotnych, w której nie stwierdzono nieprawidłowości; wizyta monitoringowa stażu organizowanego w ramach projektu pn. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie nowodworskim (III)”, po której złożono wyjaśnienia.

W okresie objętym kontrolą złożone zostały – przez tę samą osobę – dwie skargi na działalność PUP do Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Mazowieckim oraz Wojewody Mazowieckiego¹⁹. Skargi dotyczyły nieuwzględnienia wniosku o przyznanie

¹⁸ 2018 r. PUP zebrał 325 ofert pracy subsydiowanej i 580 niesubsydiowanej, w 2019 r. odpowiednio: 241 i 525, w 2020 r. 247 i 397, dotyczące ogółem 971 miejsc pracy subsydiowanej i 12 659 niesubsydiowanej.

¹⁹ Data wpływu: 30 września 2020 r., 5 październik 2020 r.

jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej. Po rozpatrzeniu skarg uznano je za bezzasadne, o czym poinformowano skarżącego.

(akta kontroli tom 1, str. 545-689, tom 3, str. 201-206, 209-212, 244)

W okresie objętym kontrolą, do Wojewody Mazowieckiego oraz Starosty Nowodworskiego nie wpłynęły skargi na działalność PUP w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych, w tym dotyczące równego traktowania, przyznawania dofinansowania/pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej, dofinansowania na wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy oraz doboru firm szkoleniowych i przedsiębiorców organizujących staże, roboty publiczne i prace interwencyjne.

(akta kontroli tom 3, str. 229-234, 242-244)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierealizowanie programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, co było niezgodne art. 9 ust. 2 w związku z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia oraz § 3 ust. 1 pkt 1 Statutu PUP. Urząd wprawdzie opracował w 2014 r. wstępną wersję programu, który miał być częścią Strategii, to jednak dokument ten nie został do niej włączony.

Dyrektor PUP wyjaśniła, że w okresie przygotowywania Strategii na lata 2016-2020, tj. do końca 2015 r. nie pełniła funkcji Dyrektora PUP. Dodała także, że w październiku 2014 r. członek Zespołu ds. opracowania Strategii oraz pracownicy merytoryczni Urzędu, równoległe do prowadzonych prac Zespołu, opracowali program promocji zatrudnienia jako wstępną wersję wkładu do Strategii. W latach 2014-2016 w PUP nie odnotowano korespondencji w sprawie Strategii. Pracownik PUP brał udział w posiedzeniach Zespołu dwukrotnie – 3 września i 21 października 2014 r. Urząd nie dysponował udokumentowaną informacją o dalszych pracach Zespołu nad Strategią.

Zastępca Dyrektora PUP wyjaśniła, że jeszcze w trakcie kontroli NIK w Urzędzie rozpoczęto prace nad opracowaniem programu promocji zatrudnienia, jako części obowiązującej powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Natomiast Rada Powiatu Nowodworskiego postanowiła przedłużyć okres obowiązywania Strategii na lata 2016-2020²⁰ na lata 2021-2022, do której po opracowaniu ma zostać włączony Program.

(akta kontroli tom 1, str. 3-8, tom 3, str. 207-208, 213-228)

2. Nieprzedstawianie Radzie Powiatu rocznych potrzeb promocji oraz aktywizacji bezrobotnych, co było niezgodne z § 6 pkt 5 Regulaminu.

Wicedyrektor Urzędu wyjaśniła, że PUP w latach 2018-2020 oprócz sprawozdania z działalności Urzędu przedstawiał także na początku każdego roku do zaopiniowania Powiatowej Radzie Rynku Pracy potrzeby promocji oraz aktywizacji bezrobotnych w postaci „Planu podziału środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim”. PUP nie przedstawiał natomiast tego dokumentu Radzie Powiatu, ponieważ „w latach 2018-2020 plany pracy Rady Powiatu Nowodworskiego poszczególnych komisji nie zawierały tematyki dotyczącej przedstawiania potrzeb w zakresie promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych.”

(akta kontroli tom 1, str. 8-35, tom 2, str. 599-602)

²⁰ Uchwała Nr XXXI/202/2021 z dnia 24 czerwca 2021 r.

3. Niezaktualizowanie Regulaminu Organizacyjnego PUP i Statutu PUP od 2009 i 2010 r. W obu dokumentach występuje m.in. nieistniejąca już Powiatowa Rada Zatrudnienia.

Wicedyrektor PUP wyjaśniła, że prace nad aktualizacją Statutu oraz Regulaminu zostały rozpoczęte w 2019 r., jednak m.in. z powodu pandemii COVID-19 oraz zadań realizowanych w ramach Tarczy antykryzysowej, prace zostały wstrzymane, a w chwili obecnej są kontynuowane.

(akta kontroli tom 1, str. 3-35 tom 2, str. 604)

OCENA CZĄSTKOWA

PUP wykonywał zadania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych, w tym niepełnosprawnych, a także realizował zadania pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego. Urząd nie realizował natomiast programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. Urząd nie przedstawiał także Radzie Powiatu rocznych potrzeb promocji zatrudnienia oraz aktywizacji bezrobotnych.

W okresie od 2018 do 2020 r. PUP pozyskał dla osób niepełnosprawnych tylko osiem ofert pracy subsydiowanej (1% ofert ogółem) i 78 ofert pracy niesubsydiowanej (5,2% ofert ogółem), co powodowało, że aktywizacją zawodową osoby te były objęte w mniejszym stopniu niż bezrobotni ogółem. Także w trzech objętych badaniem projektach w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych udział osób niepełnosprawnych był niewielki (27 z 617 uczestników).

OBSZAR

2. Prawdliwość i skuteczność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia

2.1. Współpraca PUP z osobą niepełnosprawną zarejestrowaną, jako bezrobotny /poszukujący pracy

Opis stanu faktycznego

2.1.1. PUP opracował IPD dla wszystkich zarejestrowanych, jako bezrobotni osób niepełnosprawnych. Zostały one sporządzone w terminie 60 dni od dnia rejestracji w Urzędzie²¹. IPD były sporządzane przez doradcę zawodowego w obecności osoby bezrobotnej i uwzględniały ustalone z klientem formy działania mające na celu przywrócenie osoby bezrobotnej na rynek pracy.

(akta kontroli tom 3, str. 1-180, 193-195)

Analiza dokumentacji wybranych 30 osób niepełnosprawnych²² wykazała, że:

- PUP udzielając bezrobotnej osobie niepełnosprawnej pomocy opracował dla wszystkich osób poddanych badaniu IPD (zgodnie z art. 34a ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia);
- IPD były dostosowane do indywidualnych potrzeb bezrobotnego z uwzględnieniem jego wykształcenia, doświadczenia zawodowego oraz możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej;
- IPD były przygotowywane przed doradców klienta przy udziale bezrobotnej osoby niepełnosprawnej;
- W planowanych działaniach wskazane były uzgodnione z bezrobotną osobą niepełnosprawną działania możliwe do zastosowania przez PUP w ramach pomocy określonej w ww. ustawie;

²¹ W jednym przypadku (nr identyfikacyjny sprawy – 1180401/0004) przygotowanie IPD nastąpiło po 62 dniach od dnia rejestracji. Bezrobotna zarejestrowała się w PUP 13 lutego 2018 r., IPD zostało utworzone 16 kwietnia 2018 r. jednakże klientka zgłosiła się na wizytę u doradcy klienta PUP na opracowanie IPD 13 kwietnia 2018 r. W trakcie spotkania źle się poczuła, co spowodowało przesunięcie terminu opracowania IPD o trzy dni.

²² Pięć osób niepełnosprawnych bezrobotnych w sposób długotrwały, których nie objęto żadną formą działań aktywizacyjnych, pięć osób bezrobotnych w sposób długotrwały, które w okresie objętym kontrolą nie uzyskały zatrudnienia, 20 osób objętych podstawowymi formami aktywizacji (szkolenia – cztery, staże – sześć, wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy – pięć, prace interwencyjne – jedna, roboty publiczne – jedna, przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – trzy).

- PUP w okresie realizacji IPD kontaktował się z bezrobotnym, co najmniej raz na 60 dni w celu monitorowania realizacji działań przewidzianych w IPD;
- W pięciu przypadkach nie opracowano IPD, ponieważ dotyczyło to osób niepełnosprawnych poszukujących pracy;
- W 25 przypadkach IPD nie zawierało informacji o planowanych terminach realizacji poszczególnych działań. Zagadnienie to zostało opisane w sekcji dotyczącej nieprawidłowości.

Urząd wykorzystywał elektroniczny formularz IPD według wzoru opracowanego w systemie Syriusz, którego parametryzacja wymusza określony sposób postępowania, np. przy opracowywaniu IPD i jego wypełnianiu w systemie nie należy wprowadzać planowanej daty zakończenia IPD, ponieważ system automatycznie zamyka formularz, a tym samym proces realizacji IPD. Dyrektor PUP wyjaśniła, że ze względu na trudności dotyczące opracowania i wdrażania IPD, pojawiające się od momentu wprowadzenia ustawowego wymogu zastosowania tego narzędzia, pracownicy PUP uczestnicząc w szkoleniach i konsultacjach z ekspertami podmiotu obsługującego system elektroniczny Syriusz zgłaszali ww. problem, jednakże nie przyniosło to rozwiązań umożliwiających bezbłędną realizację tego zadania.

(akta kontroli tom 3, str. 1-190, 245-247, tom 3, str. 430-443)

2.1.2. W okresie objętym kontrolą, tj. lata 2018-2020 stopa bezrobocia w powiecie nowodworskim uległa pogorszeniu z 5,9% w 2018 r. do 6,7% w 2020 r. i była wyższa od średniej stopy bezrobocia w woj. mazowieckim o 1% w 2020 r. oraz wyższa o 0,5% w 2020 r. w skali kraju. Pogorszeniu uległa również sytuacja osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie nowodworskim w tym: osób do 30 roku życia, spośród których liczba bezrobotnych wzrosła z 407 w 2018 r. do 525 w 2020 r.; długotrwale bezrobotnych z 1018 do 1201; bez kwalifikacji zawodowych z 1011 do 1066. Sytuacja osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP nie uległa pogorszeniu w tym czasie, jednak poziom ich aktywizacji był niższy niż bezrobotnych i poszukujących pracy ogółem.

Według stanu na koniec 2018 r. w PUP na zarejestrowanych 1901 osób bezrobotnych zaktywizowano 754 osoby, tj. 40%. Natomiast niepełnosprawnych zaktywizowano na poziomie 18,3% (tj. 15 z 82 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotni). Wśród 39 zarejestrowanych, jako poszukujący pracy było 15 osób niepełnosprawnych, z których zaktywizowane zostały trzy. Pozostałe zarejestrowane osoby, tj. 1147 bezrobotnych i poszukujących pracy (w tym 67 niepełnosprawnych osób bezrobotnych i 12 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy), objęto usługami rynku pracy.

Według stanu na koniec 2019 r. w PUP na zarejestrowanych 1827 osób bezrobotnych zaktywizowano 470 osób, tj. 26%. Natomiast osób niepełnosprawnych zaktywizowano na poziomie 16% (tj. 14 z 88 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotni). Ponadto na dziewięć osób niepełnosprawnych zarejestrowanych, jako poszukujący pracy zaktywizowane zostały trzy osoby. Pozostałe zarejestrowane osoby, tj. 1357 osób bezrobotnych i poszukujących pracy (w tym 74 niepełnosprawne osoby bezrobotne i sześć niepełnosprawnych osób poszukujących pracy) objęto usługami rynku pracy.

Według stanu na koniec 2020 r. w PUP na zarejestrowanych 2236 osób bezrobotnych zaktywizowano 436, tj. 19,5%. Natomiast niepełnosprawnych zaktywizowano na poziomie 16,9% (tj. 13 z 77 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotni). Ponadto na 13 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych, jako poszukujący pracy zaktywizowane zostały cztery osoby. Pozostałe zarejestrowane osoby, tj. 1800 osób bezrobotnych (w tym 64 bezrobotne osoby niepełnosprawne i dziewięć osób poszukujących pracy niepełnosprawnych) objęto usługami rynku pracy.

W kolejnych latach objętych kontrolą długotrwale bezrobotni stanowili odpowiednio: w 2018 r. 53,6% w ogólnej liczbie (1018 z 1901); w 2019 r. 51,7% w ogólnej liczbie (944 z 1827); w 2020 r. 53,7% w ogólnej liczbie (1201 z 2236). Podobnie ten wskaźnik wyglądał w odniesieniu do niepełnosprawnych zarejestrowanych, jako bezrobotni stanowili 61% (50 z 82 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych, jako bezrobotne); w 2019 r. 51,1% (45 z 88); w 2020 r. 57,1% (44 z 77).

(akta kontroli tom 1, str. 206-208, 223, 242-316)

W okresie objętym kontrolą aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu objęto łącznie 1660 z 5964 zarejestrowanych, jako bezrobotni, tj. 27,8% i 10 z 112 zarejestrowanych, jako poszukujący pracy, tj. 8,9%. W tym samym okresie aktywizacją objęto 42 z 247 zarejestrowanych bezrobotnych, tj. 17% i 13 z 37 jako poszukujących pracy osób niepełnosprawnych, tj. 35,1%.

Dyrektor PUP wyjaśniła, że nieobjęcie instrumentami wszystkich bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym osób niepełnosprawnych, najczęściej spowodowane jest krótkotrwałym okresem pozostawania w rejestrze Urzędu, bądź brakiem konieczności zastosowania dodatkowej pomocy w postaci form subsydiowanych w stosunku do osób, które nie są oddalone od rynku pracy lub oddalone w stopniu ograniczającym bądź uniemożliwiającym (głównie stan zdrowia i/lub wiek) zastosowanie dostępnych instrumentów rynku pracy. Zaznaczyła, że wszystkie osoby zarejestrowane w PUP w tym osoby niepełnosprawne, objęte są usługami rynku pracy, w szczególności usługą pośrednictwa pracy i w sytuacjach tego wymagających – usługą poradnictwa zawodowego oraz w dalszym procesie aktywizacji – odpowiednio dobranymi instrumentami rynku pracy.

Badaniem objęto dokumentację pięciu bezrobotnych osób niepełnosprawnych, które nie podjęły zatrudnienia mimo działań aktywizujących podejmowanych przez PUP. Były to osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (dwie), lekkim (dwie) oraz znacznym (jedna osoba). Badanie wykazało, że PUP terminowo opracował dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych IPD, a przewidziane w planach działania polegały głównie na poradnictwie zawodowym (indywidualnym i grupowym), stażu, wskazywaniu ofert pracy niesubsydiowanych i subsydiowanych (także z rynku otwartego), refundacji kosztów doposażenia stanowiska.

(akta kontroli tom 3, str. 193-195, 428-443, 757)

2.2. Formy wsparcia osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w charakterze bezrobotnych lub poszukujących pracy i ich skuteczność

2.2.1. W latach 2018-2020 wydatki na szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy wyniosły 1115,0 tys. zł, w tym dla niepełnosprawnych 23,1 tys. zł. Źródłem finansowania ww. wydatków był FP, POWER, RPO, PFRON. Szkolenia ukończyło odpowiednio 137, 54 i 44 bezrobotnych, w tym dwóch, jeden i trzech niepełnosprawnych. Nie przyznano żadnego bonu szkoleniowego, stypendiów oraz pożyczek szkoleniowych. Udział w przygotowaniu zawodowym dla dorosłych dotyczył pięciu osób. Zatrudnienie w okresie do trzech miesięcy od ukończenia szkolenia uzyskało 161 bezrobotnych w tym trzech niepełnosprawnych.

Efektywność zatrudnieniowa²³ szkoleń wyniosła w 2018 r. 76,64 %, w 2019 r. 64 %, w 2020 r. 50% (dla osób niepełnosprawnych 50%, 0% i 66,67%), a kosztowa²⁴ – 4,8 tys. zł, 9,1 tys. zł i 13,0 tys. zł (dla osób niepełnosprawnych 6,2 tys. zł, 0 tys. zł

²³ Efektywność zatrudnieniowa – udział procentowy liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane, jako zatrudnione, w stosunku do liczby osób, które zakończyły udział w podstawowych formach aktywizacji zawodowej.

²⁴ Efektywność kosztowa – stosunek kwoty wydatków Funduszu Pracy poniesionych przez samorządy powiatowe na finansowanie podstawowych form aktywizacji zawodowej do liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane, jako zatrudnione.

i 2,3 tys. zł). Średnia krajowa efektywność zatrudnieniowa tej formy wynosiła w 2018 r. 65,46%, w 2019 r. 66,18 %, a kosztowa 4,4 tys. zł i 4,5 tys. zł.

(akta kontroli tom 1, str. 209-217)

W latach 2018-2020 PUP zawarł 197 umów, w tym sześć umów z firmami szkoleniowymi dla osób niepełnosprawnych, a szkolenia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy organizowane były przez 40 jednostek szkoleniowych w tym cztery dla niepełnosprawnych. Wybór organizatora szkolenia następował na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁵ oraz „Regulaminu udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro w Powiatowym Urzędzie Pracy”²⁶.

PUP organizował szkolenia dla osób uprawnionych na podstawie indywidualnych wniosków o skierowanie na szkolenie osoby uprawnionej. W badanym okresie PUP nie planował i nie organizował szkoleń grupowych. Badanie dokumentacji wyboru trzech firm szkoleniowych wykazało, że zlecenie wykonawcy realizacji wskazanego przez osobę uprawnioną następowało po wcześniejszym przeprowadzeniu rozeznania rynku, na podstawie kryteriów: doświadczenie instytucji szkoleniowej w realizacji szkoleń z danego obszaru, miejsce i termin realizacji szkolenia, wskazanie instytucji szkoleniowej przez osobę wnioskującą o skierowanie na szkolenie, certyfikat, jakości usług posiadanych przez instytucję szkoleniową. Zgodnie z Regulaminem z ww. czynności sporządzana była notatka służbowa z analizy zamówienia na szkolenie wskazane przez osobę uprawnioną, które prowadzone były na podstawie art. 40 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia. Przeprowadzono szkolenia pn.:

- „Kurs magazyniera wraz z operatorem wózków jezdniowych podnośnikowych w tym ze zmiennym wysięgiem oraz podnoszoną kabiną wraz z operatorem”, którego wartość wyniosła zgodnie z umową²⁷ 1,6 tys. zł;
- „Eksploatacja urządzeń elektrycznych do 1kV”. Wartość szkolenia wyniosła 1,7 tys. zł²⁸;
- „Kurs prawa jazy kat. C, C+E i kwalifikacji wstępnej przyspieszonej”, którego wartość zgodnie z umową²⁹ wyniosła 7 tys. zł.

Badanie dokumentacji czterech osób niepełnosprawnych uczestniczących w ww. szkoleniach wykazało, że osoby te ukończyły szkolenia, a następnie podjęły zatrudnienie. Na dzień 31 grudnia 2020 r. żadna z tych osób nie była ujęta w rejestrze bezrobotnych.

(akta kontroli tom 1, str. 524, tom 2, str. 597, tom 3, str. 410, 413-426, 757-761)

2.2.2. W latach 2018-2020 wydatki na staże dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy wyniosły 3544,1 tys. zł, w tym dla niepełnosprawnych 125,4 tys. zł. Źródłem finansowania ww. wydatków był FP, POWER, RPO, PFRON. Skierowanie na staż uzyskało 574 osób, w tym niepełnosprawnych 13 osób. Staże ukończyło odpowiednio: 100, 140, 80 osób, w tym czterech, dwóch i czterech niepełnosprawnych. Zatrudnienie po stażu uzyskało 247 bezrobotnych, z tego siedmiu niepełnosprawnych.

Wskaźnik efektywność zatrudnieniowej staży wyniósł w 2018 r. 81 %, w 2019 r. 79,28 %, w 2020 r. 69,62 %, a dla osób niepełnosprawnych odpowiednio: 100%, 50% i 66,67%. Efektywność kosztowa wyniosła odpowiednio 15,6 tys. zł, 10,6 tys. zł i 19,8 tys. zł, a dla osób niepełnosprawnych 11,6 tys. zł, 24,9 tys. zł i 18,2 tys. zł.

²⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

²⁶ Zarządzenie nr 7/2017 Dyrektora PUP z dnia 15 grudnia 2017 r., dalej: Regulamin.

²⁷ Umowa nr UMSz/20/0008.

²⁸ Zgodnie z umową nr UMSz/18/0008.

²⁹ Umowa nr UmSz/19/0041.

Średnia krajowa efektywność zatrudnieniowa tej formy wynosiła w 2018 r. 83,64%, w 2019 r. 84,19 %, a kosztowa 8,3 tys. zł i 8,7 tys. zł.

(akta kontroli tom 1, str. 209-217)

Staże organizowane były przez 13 podmiotów, tj. pięć w 2018 r., dwa w 2019 r., sześć w 2020 r. Z żadnym z pracodawców PUP nie zawarł umowy dwukrotnie. Kwalifikacja osób na staże prowadzona była przez doradców klienta przy udziale bezrobotnych. Staże były organizowane na podstawie indywidualnych wniosków organizatorów, w których wskazywali nazwę zawodu lub specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz wymagania dot. predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych, poziomu wykształcenia oraz minimalnych kwalifikacji.

Analiza dokumentacji trzech wybranych naborów przeprowadzanych na podstawie zgłoszonych przez przedsiębiorców wniosków o organizację staży wykazała, że:

- wniosek pracodawcy o zorganizowanie stażu każdorazowo zweryfikowany przez pracownika działu Rynku Pracy pod względem formalnym i merytorycznym oraz pracownika Centrum Aktywizacji Zawodowej w odniesieniu do możliwości i zasadności skierowania na staż wskazanego kandydata lub możliwości wytypowania odpowiedniego kandydata pozostającego w rejestrze PUP;
- według wymagań dot. predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych, poziomu wykształcenia oraz minimalnych kwalifikacji wskazanych przez organizatora we wniosku, PUP wytypował i wydał niepełnosprawnym osobom bezrobotnym skierowanie do odbycia stażu;
- Dyrektor PUP zawarła z organizatorami stażu umowy o zorganizowanie stażu;
- ustalone ww. umowami: okres trwania stażu oraz deklarowane przez pracodawcę zatrudnienie we wniosku po stażu były zgodne z wnioskiem pracodawcy o zorganizowanie stażu.

Badanie dokumentacji czterech niepełnosprawnych, którzy odbyli staż na podstawie skierowań z Urzędu wykazało, że:

- aktywizacja prowadzona była zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych³⁰;
- organizatorzy wywiązali się z obowiązku zatrudnienia stażysty na czas określony po ukończeniu stażu;
- Wszystkie osoby skierowane na staż otrzymały pozytywne opinie o realizowanych zadaniach przez bezrobotnych i zostały zatrudnione przez pracodawców na zadeklarowane we wnioskach stażowych okresy.

Żadna z ww. osób do dnia 31 marca 2021 r. nie powróciła do rejestru bezrobotnych.

(akta kontroli tom 1, str. 527, tom 2, str. 597, tom 3, str. 411-412, 757-761)

2.2.3. W latach 2018-2020 wydatki na prace interwencyjne dla bezrobotnych i poszukujących pracy wynosiły 1003,4 tys. zł, w tym dla niepełnosprawnych 83,2 tys. zł. Źródłem finansowania ww. wydatków był FP, POWER, RPO, PFRON. Tę formę aktywizacji ukończyło odpowiednio: 86, 75 i 53 bezrobotnych, w tym: dwóch, czterech i pięciu niepełnosprawnych. Zatrudnienie uzyskały 124 osoby, w tym 11 niepełnosprawnych.

Efektywność zatrudnieniowa prac interwencyjnych wyniosła w 2018 r. 91,67%, w 2019 r. 93,24 %, w 2020 r. 98,07% (dla osób niepełnosprawnych: 0%, 100% i 100%), a kosztowa wyniosła odpowiednio: 5,2 tys. zł, 4,7 tys. zł i 5 tys. zł (dla osób niepełnosprawnych: 0 zł, 9,2 tys. zł i 12,5 tys. zł). Średnia krajowa

³⁰ Dz. U. Nr 142 poz. 1160.

efektywność zatrudnieniowa tej formy wsparcia wynosiła w 2018 r. 91,98 %, w 2019 r. 92,06 %, a kosztowa odpowiednio 6,5 tys. zł i 5,5 tys. zł.

(akta kontroli tom 1, str. 209-217)

Organizatorami prac interwencyjnych, z którymi PUP zawarł umowy były w 2018 r. dwa podmioty (publiczne), w 2019 r. pięć podmiotów (cztery publiczne, jeden prywatny), w 2020 r. trzy podmioty (publiczne). Z jednym podmiotem z sektora publicznego zawarto umowę trzykrotnie. W kontrolowanym okresie nabory wniosków pracodawców były przeprowadzane w sposób ciągły do wyczerpania limitu środków przyznanych na ten cel w danym roku.

Spośród osób niepełnosprawnych, które ukończyły prace interwencyjne w 2018 r. ponownie w PUP zarejestrowała się jedna osoba w 2019 r. Po ukończeniu ww. formy aktywizacji w 2019 r., ponownie zarejestrowały się dwie osoby w 2020 r., a po ukończeniu w 2020 r. na nowo w rejestrze osób bezrobotnych znalazły się trzy osoby w 2020 r.

Badanie naboru u jednego pracodawcy wykazało, że:

- aktywizacja realizowana była zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne³¹;
- wniosek o zorganizowanie prac interwencyjnych złożony przez pracodawcę został pozytywnie rozpatrzony przez Dyrektora PUP;
- Pracodawca trzykrotnie podpisał umowę z jedną osobą niepełnosprawną poszukującą pracy, a Dyrektor PUP wyraziła zgodę na zorganizowanie jednego miejsca pracy na okres 10 miesięcy, w tym sześciu miesięcy refundacji części kosztów zatrudnienia (raz w 2018, raz w 2019) oraz dziewięciu miesięcy, w tym sześciu miesięcy refundacji części kosztów zatrudnienia w roku 2020;
- Pracodawca zawarł trzy umowy z osobą niepełnosprawną poszukującą pracy na czas określony.

Ww. osoba niepełnosprawna nie rejestrowała się ponownie w PUP.

(akta kontroli tom 1, str. 525-526, 528, tom 2, str. 597, tom 3, str. 411-412, 757-761)

2.2.4. W latach 2018-2020 wydatki na aktywizację bezrobotnych w formie robót publicznych wyniosły 591,0 tys. zł, w tym osób niepełnosprawnych – 59,6 tys. zł. Źródłem finansowania ww. wydatków był FP, POWER, RPO. Tę formę aktywizacji ukończyło odpowiednio 29, 19 i 8 bezrobotnych, w tym jeden, dwóch i trzech niepełnosprawnych. Zatrudnionych zostało 52 bezrobotnych, w tym sześciu niepełnosprawnych.

Wskaźnik efektywność zatrudnieniowej robót publicznych wyniósł w 2018 r. 100%, w 2019 r. 84,21%, w 2020 r. 87,5% (dla osób niepełnosprawnych – 100% w 2018 r., 100% w 2019 r., 100% w 2020 r.), a kosztowej odpowiednio: 9,9 tys. zł, 10,0 tys. zł i 20,3 tys. zł (dla osób niepełnosprawnych – 9 tys. zł, 10,4 tys. zł, 14,9 tys. zł). Średnia krajowa efektywność zatrudnieniowa tej formy aktywizacji wynosiła w 2018 r. 88,85 %, w 2019 r 88,33 %, a kosztowa 11,1 tys. zł i 11,0 tys. zł.

(akta kontroli tom 1, str. 209-217)

Działania w zakresie organizacji robót publicznych PUP realizował na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia w sprawie organizowania prac interwencyjnych.

³¹ Dz. U. poz. 864, dalej: rozporządzenie w sprawie organizowania prac interwencyjnych.

Nabory wniosków pracodawców były przeprowadzane w sposób ciągły do wyczerpania limitu środków przyznanych na ten cel w danym roku. W okresie objętym kontrolą PUP zawarł umowy na realizację robót publicznych z czterema pracodawcami (w tym z jednym trzykrotnie), tj. gminami lub ich jednostkami organizacyjnymi. Decyzję w sprawie zorganizowania miejsca pracy podejmowana była każdorazowo przez Dyrektora PUP.

Spośród osób niepełnosprawnych, które ukończyły roboty publiczne w 2018 r. ponownie w PUP zarejestrowała się jedna osoba w 2019 r. Spośród osób niepełnosprawnych, które ukończyły roboty publiczne w 2019 r. ponownie w PUP zarejestrowały się dwie osoby: jedna w 2019 r., druga w 2020 r. Spośród osób niepełnosprawnych, które ukończyły roboty publiczne w 2020 r. ponownie w PUP zarejestrowała się jedna osoba w 2020 r.

Badaniem objęto nabór do pracodawcy, który najczęściej organizował roboty publiczne w badanym okresie. Badanie wykazało, że wniosek o zatrudnienie bezrobotnego w formie robót publicznych został pozytywnie rozpatrzony, a gmina zobowiązała się do zatrudnienia skierowanej osoby na okres minimum miesiąca po zakończeniu robót publicznych i wywiązała się z tego obowiązku. Osoba niepełnosprawna biorąca udział w robotach publicznych nie zarejestrowała się w PUP ponownie.

(akta kontroli tom 1, str. 525-526, 530, tom 2, str. 597, tom 3, str. 411-412, 757-761)

2.2.5. W latach 2018-2020 wydatki na aktywizację w formie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej wyniosły 4901,4 tys. zł, w tym dla niepełnosprawnych 66,0 tys. zł. Źródłem finansowania ww. wydatków był FP, RPO, POWER, PFRON. Tę formę aktywizacji ukończyło odpowiednio: 93, 81 i 70 osób, w tym trzy osoby niepełnosprawne (dwie w 2019 r. i jedna w 2020 r.). Zatrudnionych po zakończeniu tej formy aktywizacji było 239 osób, w tym trzech niepełnosprawnych. Wskaźnik efektywność zatrudnieniowej ww. formy aktywizacji wyniósł w 2018 r. 96,78%, w 2019 r. 98,75%, w 2020 r. 98,57% (dla niepełnosprawnych odpowiednio 0 %, 100%, 100%), kosztowej odpowiednio: 20,5 tys. zł, 16,6 tys. zł, 25,0 tys. zł (0 zł i 22,0 tys. zł. Średnia krajowa efektywność zatrudnieniowa tej formy wynosiła w 2018 r. 95,85%, w 2019 r. 96,03 %, a kosztowa 18,8 tys. zł i 18,4 tys. zł.

(akta kontroli tom 1, str. 209-217)

W kontrolowanym okresie nabory wniosków o przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej prowadzone były w sposób ciągły, do wyczerpania limitu przyznanych środków. Informacje o naborach zamieszczane były na stronie internetowej Urzędu pracy, na tablicach informacyjnych w budynku Urzędu, a także przekazywane były przez doradców klienta obsługujących osoby bezrobotne i poszukujące pracy.

Warunki ubiegania się o przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej określały m.in., że osoba ubiegając się:

- w okresie 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku nie prowadziła działalności gospodarczej oraz nie była członkiem spółdzielni socjalnej;
- nie otrzymała dotychczas bezzwrotnych środków z Funduszu Pracy lub innych bezzwrotnych środków publicznych na podjęcie działalności;
- zobowiązana jest do prowadzenia działalności gospodarczej przez okres, co najmniej 12 miesięcy (w przypadku ubiegania się o dofinansowanie ze środków PFRON do prowadzenia działalności gospodarczej, co najmniej 12 miesięcy – jeżeli środki zostały przyznane w kwocie nie wyższej niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia lub co najmniej 24 miesiące – jeżeli środki zostały przyznane w kwocie wynoszącej od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia);

- nie złożyła wniosku do innego Starosty o przyznanie dotacji na działalność gospodarczą lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej.

Złożone wnioski podlegały opinii doradcy klienta pod względem zasadności udzielenia wsparcia oraz opinii kierownika Działu Rynku Pracy po względem prawidłowości i kompletności jego sporządzenia. Dyrektor PUP po zapoznaniu się z dokumentacją oraz biorąc pod uwagę powyższe opinie podejmowała decyzję dot. uwzględnienia wniosku lub odmowie jego uwzględnienia. W przypadku uwzględnienia wniosku wnioskodawcy byli zapraszani do Urzędu w celu omówienia dalszej procedury związanej z podpisaniem umowy o przyznanie dofinansowania.

W 2018 r. do PUP wpłynęły 104 wnioski o przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej. Na podstawie uwzględnionych wniosków dotacje przyznano 89 osobom w tym jednej osobie niepełnosprawnej (prowadzącej działalność fotograficzną).

W 2019 r. do PUP wpłynęły 84 wnioski o przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej. Na podstawie uwzględnionych wniosków dotacje przyznano 59 osobom w tym dwóm osobom niepełnosprawnym (jednej osobie ze środków PFRON prowadzącej działalność gastronomiczną i jednej osobie ze środków EFS świadczącej usługi auto detailingu).

W 2020 r. PUP wpłynęły 103 wnioski o przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej. Na podstawie uwzględnionych wniosków dotacje przyznano 76 osobom.

Badaniem objęto dokumentację trzech osób niepełnosprawnych, którym przyznano jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej. Badanie wykazało, że:

- forma aktywizacji w zakresie jednorazowych środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, realizowana była zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej³²;
- dotowane osoby przedstawiły wymagana dokumentację dotyczącą rozliczenia dofinansowania;
- w latach 2018-2020 ww. osoby nie korzystały z innej formy aktywizacji zawodowej PUP;
- osoby objęte badaniem na dzień 31 grudnia 2020 r. prowadziły działalność gospodarczą.

(akta kontroli tom 1, str. 518, tom 2, str. 597-599, tom 3, str. 411-412, 757-761)

2.3. Instrumenty rynku pracy skierowane do pracodawców zatrudniających bezrobotnych, w tym w szczególności niepełnosprawnych

2.3.1. W latach 2018-2020 wydatki z Funduszu Pracy, w tym poniesione w ramach projektów i programów na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy wyniosły 1511,2 tys. zł, w tym 108,8 tys. zł dla niepełnosprawnych. Aktywizację w tej formie ukończyło odpowiednio: 47, 39 i 27 osób, w tym tylko jedna osoba niepełnosprawna (w 2020 r.). Zatrudnionych po zakończeniu tej formy aktywizacji było 99 osób, w tym żadna osoba niepełnosprawna.

Wskaźnik efektywność zatrudnieniowej tej formy aktywizacji wyniósł w 2018 r. 85,11%, w 2019 r. 89,74%, w 2020 r. 88,89% (dla niepełnosprawnych w ww. latach 0 %), kosztowej odpowiednio: 15,7 tys. zł, 7,5 tys. zł, 25,7 tys. zł (0 tys. zł, 0 tys. zł,

³² Dz. U. poz. 1380, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie refundacji kosztów wyposażenia.

0 zł). Średnia krajowa efektywność zatrudnieniowa tej formy wynosiła w 2018 r. 88,51%, w 2019 r. 89,82 %, a kosztowa 15,9 tys. zł i 14,4 tys. zł.

(akta kontroli tom 1, str. 209-217)

W kontrolowanym okresie nabory wniosków prowadzone były do wyczerpania limitów przyznanych środków. Złożone przez pracodawców wnioski opiniowane były przez doradcę klienta względem możliwości skierowania osób bezrobotnych lub poszukujących pracy jak również opiniowane przez Kierownika Działu Rynku Pracy pod względem prawidłowości sporządzenia i kompletności dokumentów. Dyrektor PUP po zapoznaniu się z dokumentacją oraz biorąc pod uwagę powyższe opinie podejmowała decyzje dotyczące uwzględnienia wniosku lub odmowie jego uwzględnienia. W przypadku uwzględnienia wniosku, Wnioskodawcy byli zapraszani do Urzędu w celu omówienia dalszej procedury związanej z podpisaniem umowy.

W latach 2018-2020 sześciu pracodawców otrzymało refundacje kosztów wyposażenia/wyposażenia stanowiska pracy, na których zostało skierowanych przez PUP sześć osób niepełnosprawnych będących bezrobotnymi oraz jedna osoba niepełnosprawna poszukująca pracy³³.

W ramach przeprowadzonych naborów wniosków o dokonanie refundacji kosztów wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego i ze środków PFRON:

- W 2018 r. wpłynęło 99 wniosków na 99 miejsc pracy, w tym cztery wnioski na cztery miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych (wliczając dwa wnioski na dwa miejsca pracy ze środków PFRON);
- W 2019 r. wpłynęły 73 wnioski na 74 miejsca pracy, w tym jeden wniosek na jedno miejsce pracy dla osoby niepełnosprawnej;
- W 2020 r. wpłynęło 79 wniosków na 79 miejsc pracy, w tym dwa wnioski na dwa miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych (wliczając jeden wniosek na jedno miejsce pracy ze środków PFRON).

Badaniem objęto dokumentację dotyczącą dokonywania z Funduszu Pracy refundacji trzem podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą kosztów wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego lub poszukującego pracy.

Badanie wykazało, że:

- pracodawcy zgodnie z zawartymi z Dyrektorem PUP umowami o zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej przedstawili wymaganą dokumentację dotyczącą rozliczenia kosztów dostosowania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i umowy o pracę ze skierowanymi przez PUP osobami niepełnosprawnymi, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności zatrudnionych osób;
- pracodawcy dopełnili obowiązku zatrudnienia skierowanych bezrobotnych przez wymagany okres, a otrzymane środki finansowe wykorzystane zostały zgodnie ze specyfikacją określoną w umowie;
- w dwóch przypadkach (finansowanie z PFRON) PUP zwrócił się do Państwowej Inspekcji Pracy (dalej: PIP) o opinię w sprawie spełniania warunków do zatrudnienia osób niepełnosprawnych na wyposażonych stanowiskach pracy;

³³ Aktywizacja w tej formie organizowana była w PUP na podstawie: ustawy o promocji zatrudnienia, ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych³³, rozporządzenia w sprawie refundacji kosztów wyposażenia, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2011 r. w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osobie niepełnosprawnej.

- PIP na wniosek Urzędu przeprowadziła w dwóch firmach po jednej kontroli. W obu przypadkach Inspektor pracy wydał pozytywną opinię o przystosowaniu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób zatrudnionych na wyposażonych stanowiskach pracy.

Badanie dokumentacji pięciu osób bezrobotnych niepełnosprawnych i poszukujących pracy, którzy objęci zostali aktywizacją w formie refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy wykazało, że żadna z ww. osób nie została ponownie zarejestrowana w ewidencji PUP, jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy.

(akta kontroli tom 1, str. 529, tom 2, str. 597-598, tom 3, str. 411-412, 757-761)

2.3.2. PUP w latach 2018-2020 organizował następujące inne formy wsparcia skierowane do pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne zarejestrowane, jako bezrobotne i poszukujące pracy. W 2018 r. dwóch pracodawców otrzymało zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej na podstawie art. 26e ustawy o rehabilitacji. Utworzone zostały dwa stanowiska pracy, wydatki wyniosły 38 tys. zł, na które skierowano dwie osoby bezrobotne niepełnosprawne i jedną osobę poszukującą pracy niepełnosprawną.

(akta kontroli tom 1, str. 241, tom 3, str. 427)

2.4. Efekty aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i przestrzeganie zasad równego traktowania

2.4.1. Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych przez PUP kształtowała się następująco:

- średni ogólnopolski wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił w 2018 r. – 85%, w 2019 r. – 86%³⁴;
- ogólny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wynosił w 2018 r. – 84,1%, w 2019 r. – 83%, w 2020 r. – 78,5%;
- ogólny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej osób niepełnosprawnych wynosił w 2018 r. – 77,8%, w 2019 r. – 75%, w 2020 r. – 78,6%;
- średni ogólnopolski wskaźnik efektywności kosztowej wynosił w 2018 r. – 10,3 tys. zł, w 2019 r. – 10,2 tys. zł³⁵;
- ogólny wskaźnik efektywności kosztowej wynosił w 2018 r. – 12,2 tys. zł, w 2019 r. – 8,7 tys. zł, w 2020 r. – 17 tys. zł;
- ogólny wskaźnik efektywności kosztowej osób niepełnosprawnych wynosił w 2018 r. – 16 tys. zł, w 2019 r. – 19 tys. zł, w 2020 r. – 14,4 tys. zł.

(akta kontroli tom 1, str. 209-210)

2.4.2. Analiza umów zawartych z pracodawcami oraz dokumentacji osób niepełnosprawnych wykazała, że PUP przy aktywizacji osób bezrobotnych przestrzegał zasad ich równego traktowania. Niedyskryminowanie osób niepełnosprawnych, zapewniono poprzez dostosowanie pomocy do ich potrzeb i możliwości, jak również poprzez dostępność do wszystkich usług i instrumentów. Oferty pracy pozostające w dyspozycji PUP nie zawierały elementów dyskryminacyjnych i były dostępne dla wszystkich osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych. Wszystkim osobom bezrobotnym, w tym osobom z niepełnosprawnością przedstawiane były propozycje odpowiedniej pracy.

Dyrektor PUP wyjaśniła, że największe trudności w aktywizacji osób niepełnosprawnych bezrobotnych/poszukujących pracy w znacznej części odnoszą się do postawy samych zainteresowanych, na którą składają się czynniki wewnętrzne oraz

³⁴ Do dnia zakończenia kontroli średni ogólnopolski wskaźnik efektywności zatrudnieniowej nie był sporządzony przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii (dalej: MRPIIT).

³⁵ Do dnia zakończenia kontroli średni ogólnopolski wskaźnik efektywności kosztowej nie był sporządzony przez MRPIIT.

zewnętrzne. Nawet niewielkie niepowodzenia potęgują frustrację i zwiększają oczekiwania opiekuńcze w postaci zewnętrznej pomocy instytucjonalnej traktowanej, jako im należnej i wystarczającej. Wszystkie osoby zarejestrowane w PUP w tym osoby niepełnosprawne były objęte usługami rynku pracy, w szczególności usługą pośrednictwa pracy i w sytuacjach tego wymagających – usługą poradnictwa zawodowego oraz w dalszym procesie aktywizacji – odpowiednio dobranymi instrumentami rynku pracy.

(akta kontroli tom. 3, str. 193-195, 450, 524-569)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieujęciu w 25 IPD (wszystkich objętych badaniem) informacji o planowanych terminach realizacji poszczególnych działań, co było niezgodne z art. 34a ust. 2 pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia.

Dyrektor PUP wyjaśniła, że brak informacji o planowanych terminach realizacji poszczególnych działań zawartych w IPD bezrobotnych osób niepełnosprawnych wynika z trudności wstępnego określenia konkretnych dat przewidzianych działań na etapie opracowywania IPD. Dodała, że nabory na poszczególne formy subsydiowane w postaci poszczególnych instrumentów rynku pracy prowadzone są w sposób ciągły, stąd trudność precyzyjnego określenia daty realizacji przewidzianego w IPD działania.

(akta kontroli tom 3, str. 1-180, 245-247)

OCENA CZĄSTKOWA

Działania realizowane przez Urząd dotyczące aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy przyczyniały się do podjęcia przez osoby niepełnosprawne trwałego zatrudnienia. W okresie objętym kontrolą aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu objęto łącznie 1660 z 5964 zarejestrowanych, jako bezrobotni, tj. 27,8%. W tym samym okresie osoby niepełnosprawne aktywizacją były objęte w mniejszym stopniu niż ogół bezrobotnych (42 z 247, tj. 17%). PUP prawidłowo prowadził postępowania związane z wyborem firm szkoleniowych, organizatorów staży, robót publicznych, prac interwencyjnych i przyznawaniem kosztów refundacji wyposażenia stanowiska pracy. Urząd, dla wszystkich zarejestrowanych, jako bezrobotni opracowywał IPD, jednak w zbadanych przypadkach dokumenty te nie zawierały informacji o planowanych terminach realizacji poszczególnych działań, co było niezgodne z art. 34a ust. 2 pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Opracowanie projektu programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, a następnie podjęcie działań na rzecz włączenia go do powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.
2. Opracowywanie Indywidualnych Planów Działań dla osób bezrobotnych, w tym niepełnosprawnych z uwzględnieniem przepisów art. 34a ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia.
3. Przedstawianie Radzie Powiatu Nowodworskiego rocznych potrzeb w zakresie promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych.
4. Podjęcie działań na rzecz aktualizacji Statutu oraz Regulaminu Organizacyjnego Urzędu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

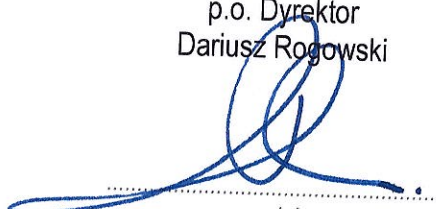
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 16 lipca 2021 r.

Kontroler
Damian Zasada
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

.....
podpis

